

Groen onderwijs en Turkije

Docent voor Hans en Hassan

Contact met een andere cultuur verandert mensen, aldus Madelon de Beus, directeur Stoas Hogeschool en met APS initiatiefnemer van bezoeken van groen onderwijs aan Turkije. Wil een student zich goed voorbereiden op docentschap, dan is begrip voor zo'n andere cultuur, met haar waarden en tradities, noodzaak, vindt Ali Ocak van APS. Ze praten over de betekenis van de wederzijdse bezoeken.

TEKST EN FOTOGRAFIE TON VAN DEN BORN

"Een professionele docent moet de vaardigheden hebben om elke leerling, ongeacht achtergrond, te begeleiden in een succesvolle studie," aldus Ali Ocak, trainer/consultant bij APS. "Je hebt nog steeds docenten die zich afvragen: hoe moet je die Turken benaderen. Alsof ze van de maan komen."

'Alsof ze van de maan komen...'

Ocak doet de uitspraak in een gesprek over de betekenis van de onderwijscontacten met Turkije. Nadat groen onderwijs eerder scholen, universiteiten en bedrijven in Turkije had bezocht, kwam eind november 2010 een Turkse delegatie van 35 mensen naar Nederland. "Een gemêleerde groep", zoals Ocak het noemt, met leerlingen, docenten en directeuren van middelbare landbouwscholen in Mersin, Konya, Bursa en Istanbul

en studenten en docenten van de Selçuk Universiteit in Konya. Ook een vertegenwoordiger van het Turkse ministerie van Onderwijs was erbij.

De contacten van groen onderwijs met Turkije begonnen volgens Madelon de Beus, directeur Stoas Hogeschool, in 2008. Ze ging met vier mensen van de school mee op een APS-studiereis naar Turkije. Ze had bij Ocak aangedrongen op een apart groen programma. Ocak denkt zelf dat het nog vroeger is gestart. "Ik had Madelon, toen ze nog bij het ministerie van LNV werkte, al eens gevraagd of ze een keer mee wilde. Dat gebeurde uiteindelijk pas drie jaar geleden; de Stoas-deelnemers waren heel enthousiast over die reis."

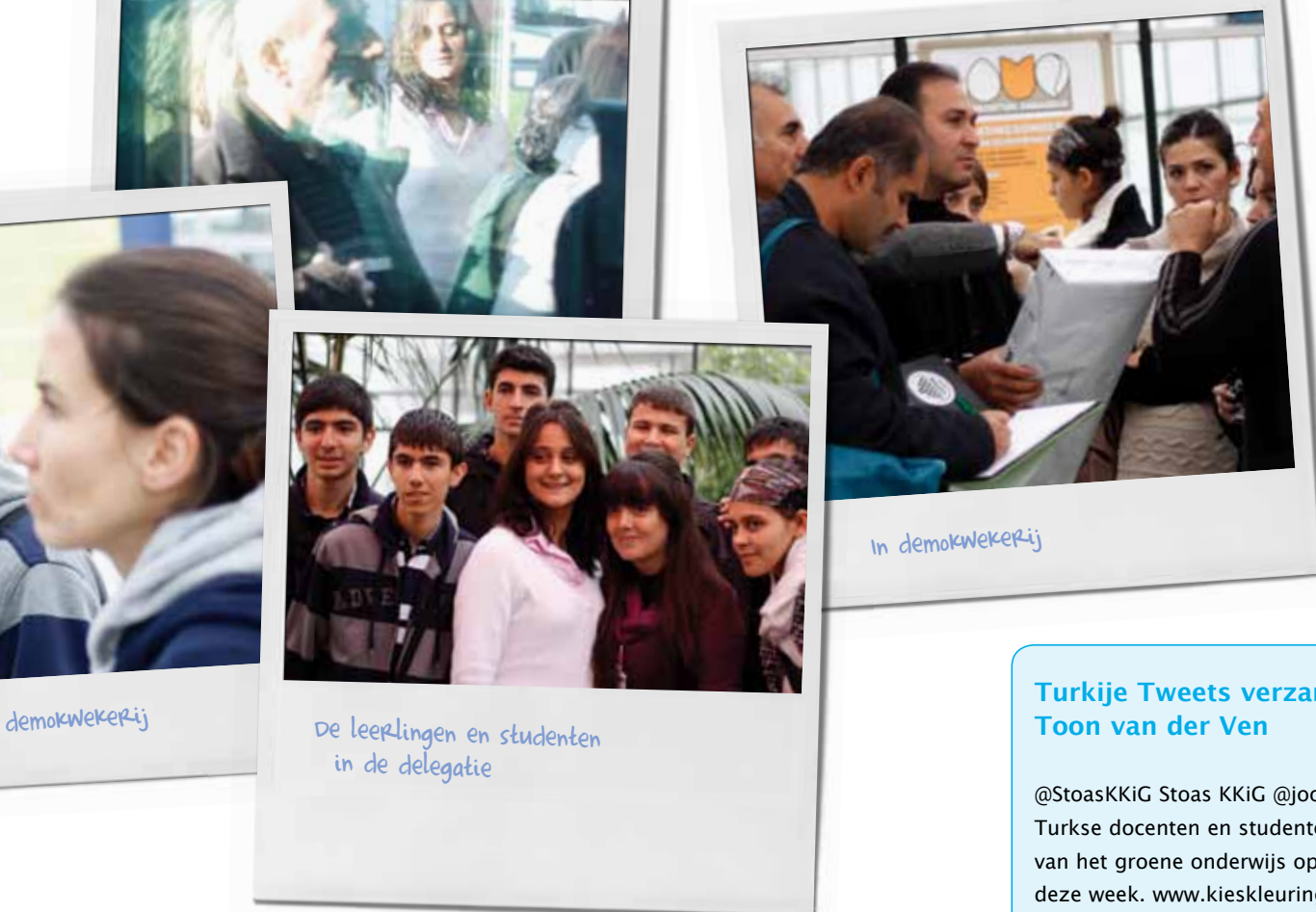
"Het is ook al heel lang mijn onderwerp", zegt De Beus. "Bij LNV, maar ik ben zelfs afgestudeerd (Pedagogiek in Leiden) op het onderwerp allochtonen in het groene onderwijs. Samen met Rens Looij schreef ik het rapport onder de dubbelzinnige titel: Wortelen."

'Ik maak elk boeket alsof het voor mijn moeder is'

Tarik Yuvanc

Lees meer over Tarik op www.kieskleuringroen.nl wall of fame

Turkije Tweets verzameld door Toon van der Ven

@StoasKKiG Stoas KKiG @joostlagendijk 35 Turkse docenten en studenten/leerlingen van het groene onderwijs op bezoek in NL deze week. www.kieskleuringroen.nl #KKiG 23 Nov via web

@StoasKKiG Stoas KKiG 35 Turkse docenten, leerlingen, studenten vandaag op bezoek bij #Stoas en #HAS. Warm, belangstellend, zakelijk én gezellig. #KKiG 23 Nov via web

@StoasKKiG Stoas KKiG goede gesprekken met @UfukKahya, @XanderB, @Aliocak, @cuneytsongul en @Madelon01 bij bezoek van Turks onderwijs aan NL. #KKiG 23 Nov via web

@groen_onderwijs groen onderwijs Perfect zoals Sjoerd Louwes de aanleiding en problematiek verwoordt in de reportage van RTV Nijmegen. <http://t.co/DxpycBQ> via @Dailymotion 25 Nov via Tweet Button @mokuducu Mehmet Okuducu @StoasKKiG Was erbij. Leuke avond voor onze gasten uit het Turkse onderwijswereld. Helemaal ondergedompeld in de Nederlandse cultuur. 27 Nov via web

@StoasKKiG Stoas KKiG Gisteravond gezellig en zinvol afscheidsetentje met groen #Turkije. En nu werken aan duurzame resultaten! #KKiG 28 Nov via web

Het bleef niet bij die ene reis, en ook niet alleen bij Stoas Hogeschool en APS. In 2009 ging een groep van dertig mensen uit de groen-onderwijswereld naar Turkije en in mei 2010, een groep van zestien. "Toen zeiden we: nu wordt het hoog tijd dat ze hierheen komen."

Bushalte

Wat is de betekenis van deze bezoeken? Wat levert het de deelnemers en het groene onderwijs hier op? Op die vragen geven Ocak, De Beus en ook Celil Çoban, bestuurder bij Aequor vanuit FNV Bondgenoten, antwoord. Ze vertellen ook hoe het nu verder kan gaan: het perspectief voor de toekomst. Ocak, die al ruim twintig jaar studiereizen naar Turkije en Marokko organiseert, vindt zo'n reis de beste manier om te leren. "Als je je onderdompelt in een andere sfeer en een vreemde cultuur, dan blijft het hangen. Mensen veranderen na zo'n ervaring." "Ik merk ook bij mezelf verandering", vervolgt Madelon. "Ik maak op straat, bij de bushalte of in de supermarkt nu veel sneller contact met Turkse mensen. Wat het precies is, weet ik niet. Misschien

kijk ik anders, vriendelijker, opener."

"Je ziet dat er veel directe contacten ontstaan; leuk hoe veel mensen hier met Turkse delegatieleden een band via Facebook onderhouden. Dat is zichtbaar, maar er is ook een diepere laag. Studenten die bijvoorbeeld in Turkije zijn geweest voor hun studie, benoemen vooral wat het met hen zelf heeft gedaan. Ze zijn anders dan ik had gedacht, zeggen ze."

Het is waarschijnlijk herkenbaar voor iedereen die de ervaring deelt. In contact met een andere cultuur, leer je heel veel over jezelf. Alle tradities en waarden die zo vast en vanzelfsprekend leken, de vooroordelen over je eigen volk en andere volken: dat krijgt een andere betekenis na zo'n ontmoeting. Je beeld over een andere cultuur wordt bijgesteld. Dat kan soms heel drastisch zijn.

Christelijk

Participeren, benadrukt Ocak, en ervaringen delen; dat is de essentie. "Ik vind echt dat alle studenten en liefst ook alle docenten zo'n reis moeten maken. >

İnanç Sefa Ören, leerling op landbouwschool in Istanbul bij bloemenkwekerij

Cengiz İssever (ministerie Onderwijs in Turkije) en Ali Ocak (APS)

Müjesser Konya luis

'Hoe kunnen we meer leerlingen met een Turkse achtergrond werven?'

Want," vervolgt hij, "er moet een omslag plaatsvinden, een cultuuromslag. Dat gaat verder dan begrip voor elkaar. Docenten moeten zich gedragen als professionele leerlingbegeleiders. Dat vraagt in deze tijd een andere benadering."

"De wereld verandert", zegt Ocak, "en op Nederlandse scholen verandert de populatie." Dat proces loopt op veel plekken al sinds er in de jaren 70 onder meer een instroom van Turkse, Marokkaanse en mensen met een andere achtergrond op

gang kwam. "Op een school in de grote stad is een docent als een tuinman met duizend bloemen. Hij moet in staat zijn om al die bloemen te doen bloeien." Die kinderen dragen tradities en waarden met zich mee. "Daar moet zo'n docent op in kunnen spelen. Hij moet een professional zijn."

Dat gevoel leeft ook bij docenten. Ze willen volgens Ocak meer weten over de achtergrond van allochtone leerlingen. Zo heeft een groep studenten van Stoas Hogeschool

een stagereis van acht dagen gemaakt. Ze liepen een paar dagen stage op een onderzoeksinstituut voor land- en tuinbouw, bezochten scholen en universiteiten en kwamen in contact met Turkse leerlingen en studenten. Ocak: "Internationaal onderwijs. Dat moet je hebben. Ik zou het heel goed vinden als elke Stoasstudent zoiets zou beleven. En dat een student, gekoppeld aan een docent daar, lesgeeft op zo'n school. Daar leer je heel veel van."

Het ligt ook volgens De Beus voor de hand dat als lerarenopleiding Stoas Hogeschool het voortouw neemt. Vooral ook omdat de groenscholen zo wit zijn. "Iemand moet zijn nek uitsteken om diversiteit in onderwijs te bevorderen. We doen dat aanvullend op het programma van Kies Kleur in Groen."

"Vijftig jaar geleden was het eenvoudiger", vervolgt Ocak. "De leerlingen waren bijna allemaal christelijk en de docent had eenzelfde achtergrond. Maar nu is het veel complexer. Zo'n docent moet de vaardigheden hebben om een hele klas te kunnen bedienen. Alle kinderen van dit land, of ze nu Hans of Hassan heten. Het gaat erom dat je niet in wij-zij denkt. Niet in groepen verdelen."

Gehoord van onze Turkse gasten

1. Nederland is een voortrekker in de groene sector!
2. Scholen zijn ontmoetingsplaatsen die samenwerken met vele instellingen rondom de school
3. Onderwijs is gericht op het hier en nu en daardoor ook leerling-gericht
4. Deze studiereis heeft ons vele ideeën gegeven over tal van mogelijkheden van Turkije in de zelfde sector
5. Schoolleiders zijn hard werkende vernieuwers.
6. Overgang van leerlingen op verschillende niveaus is erg soepel geregeld
7. Goede samenwerking tussen organisatoren, prima programma en professionele begeleiding tijdens de reis.
8. Nu moeten we de stappen zetten tot concrete samenwerking met Nederlandse scholen!
9. Onze deuren staan voor jullie wijd open!

Bozdog, student Seluk Universiteit in
tert naar uitleg over de demokwakerij

“Het perspectief? We zijn net begonnen. Allochtone kinderen gaan bijvoorbeeld nu niet naar een groenschool. Dat groenscholen zich zodanig profileren dat ze wel komen, is een hele opgave en een lange weg.”

Machtig

Maar bij het bezoek van de delegatie uit Turkije, november 2010, viel Ocak op hoeveel mensen bij de organisatie betrokken waren, die eerder mee naar Turkije zijn geweest. “Het is een geïnterculturaliseerde groep mensen die zich heel betrokken voelt”, denkt hij. “De wil is groot bij hen, dus nu moeten we verder. We willen ze graag opnieuw bij elkaar halen en bespreken wat er gedaan kan worden. Ook de scholen zelf zouden zich meer moeten committeren.”

Die groep organisatoren heeft op een unieke manier samengewerkt, vindt ook De Beus. “Een van de opbrengsten van dit bezoek zit in de samenwerking over regio’s, heel open en dwars door alles heen. AOC’s, hogescholen, Wageningen UR, pedagogische centra en Stoas Hogeschool, die met APS initiatiefnemer waren. Dat alleen al is enorme winst. Heel bijzonder.” >

Op de voorpagina

Bij het tegenbezoek van de Turkse delegatie in november, vielen in Nederland net de eerste sneeuwvlokken uit de lucht. Een voorbode voor een erg witte kerst, zo bleek later. Het leverde in ieder geval prachtige plaatjes op van enthousiaste leerlingen in een oerhollandse (Amsterdamse) setting.

De nieuwsgierige Ahmet Kurt uit Bursa is 20 jaar en een leerling van de groene beroepsschool. Hij had het vooral erg koud in Nederland. De pet en de shawl zijn dan ook ter plekke aangeschaft. Hij wil graag levensmiddelentechnoloog worden. Naast alle indrukken uit de groene sector en het groene onderwijs, heeft hij ook dagen geoeftend op de zin ‘I would like to see you in Bursa’. En dat meent ie!

De 23-jarige Hatice Özteke studeert aan de Selcuk Universiteit, ze volgt daar de lerarenopleiding. Ze twijfelde lang tussen journalistiek en het groen, maar koos uiteindelijk toch voor groen. Nederland was niet helemaal onbekend voor haar, ze studeerde drie maanden in Utrecht en wil ook misschien haar vervolgopleiding/specialisatie in Nederland gaan doen. Ze pleit ervoor, namens de studenten/leerlingbegeleiding van de groep, om spreekvaardigheid Engels standaard in het Turkse onderwijs te krijgen.

Müjesser Bozdog, student Selçuk Universiteit in Konya in gesprek met Lentiz-leerling

Nihal Sarıkaya, leerling op Turkse landbouwschool in Bursa

Met leerlingen van Lentiz 6

Een tweede winst zit volgens haar in de contacten met de Turks-Nederlandse gemeenschap in de regio's. Met politici, bedrijfsleven, ouders, ambtenaren. Die contacten waren volgens haar overigens niet altijd even

gemakkelijk te realiseren, maar vaak was het voor deze mensen een eerste kennismaking met groen onderwijs. Ook andersom, zegt Ocak. "Sommige groenscholen hebben voor het eerst allochtone mensen op bezoek gehad. Ze hebben gezien dat er blijkbaar interesse bestaat voor de sector. In Sneek (AOC Friesland) waren bijvoorbeeld heel veel Turkse ouders van jongeren uit de omgeving op school. Ze vonden het machtig en kregen belangstelling voor de school."

"Er is verder veel pers geweest", vervolgt De Beus. "En op internet kwamen artikelen, nieuws en filmpjes. Dat was ook een doel, publiciteit maken en mensen bereiken. Contact maken in je eigen omgeving. Nu is het zaak om dat vast te houden. En nog te verdiepen."

Angst

Een idee is om aan te sluiten bij de viering in 2012 van het 400-jarig bestaan van de handelsrelaties met Turkije. "We kunnen participeren in activiteiten." Ook Çoban ziet daar mogelijkheden. "De laatste drie jaar is er toch een omslag te zien", zegt hij. "Er was aversie, vanwege onbekendheid en de gedachte: 'Turkije, dat is toch een moslimland.' Maar steeds meer Nederlanders willen investeren in Turkije."

"Zo'n bezoek is geweldig", vervolgt hij. "Dan kan er echt iets ontstaan. En voor zo'n Turkse delegatie is het goed om te zien hoe we het hier georganiseerd hebben. Vooral het praktische leren, de certificering en de organisatie van het onderwijs; voor hen onbekende zaken. Daar kunnen ze een hoop van leren. Dat zijn dingen die ze mee kunnen nemen."

Gewoon afstappen op de Turkse gemeenschap

Evelien Kist (AOC Terra) vertelt over haar ervaringen met het betrekken van de Turkse gemeenschap bij het bezoek van de Turkse delegatie, AOC Terra. "We hadden een aantrekkelijk programma voor de Turkse delegatie bedacht en ik wilde heel graag dat zoveel mogelijk Turkse mensen uit de omgeving van onze school erbij aanwezig zouden zijn. Tja, dat heb ik geweten! Want hoe pak je zoiets aan? Ik ben om me heen gaan kijken en vervolgens in de herfstvakantie binnengestapt bij een nieuw Turks eethuisje in Meppel, bij een Turkse kleermaker, bij dames van een Turks cateringbedrijf en bij een Marokkaanse jongen met een eigen uitzendbureau....Ik had van tevoren bedacht dat ik gewoon binnen moest stappen, me zou voorstellen en dan zeggen "ik heb een beetje rare vraag....misschien kunt u me helpen.." En dat bleek heel goed te werken. In het begin was er soms wat terughoudendheid, maar alle gesprekken verliepen uiteindelijk heel plezierig. Ik merkte dat mensen het heel erg leuk vonden en ook erg geïnteresseerd waren en veel vragen hadden. Ook heb ik gemerkt dat van het een weer het andere komt. De dames van de catering hebben een enorm netwerk en zo kan de bal verder rollen. Hartstikke leuk! Het was allemaal ook makkelijker dan ik van tevoren dacht. Je kunt het beste gewoon spontaan op mensen afstappen. Sinds mijn studiereis naar Turkije merk ik dat ik dit soort dingen toch makkelijker doe. En natuurlijk gaan we hier een vervolg aan geven. Binnenkort nodigen we iedereen uit voor een informeel etentje op ons bestuursbureau en gaan we kijken hoe we verder kunnen samenwerken.

Vijf tips voor vervolg

1. Samenwerken van school tot school, kleinschalig en met tastbare doelen
2. Verdiepen contacten met Turks-Nederlandse gemeenschap in de regio
3. Studiereizen, stages en uitwisseling, onderdompelen in cultuur van Turkije en Marokko
4. Participeren in activiteiten viering van 400 jaar handelsrelaties met Turkije in 2012
5. Vergelijkbare trajecten zoals met Turkije opzetten in Marokko en Suriname

Uiteindelijk zijn bij zo'n bezoek in eerste instantie vooral de contacten relevant, denkt De Beus. En dat geldt voor zowel Turkse deelnemers als de Nederlandse. "De excursiepunten, scholen en bedrijven, zijn vooral een middel voor dat contact. Daaromheen kwamen we bij elkaar en daar spraken we over."

"De volgende stap is samenwerking en uitwisseling. Duurzame contacten met specifieke scholen. Maar dan heb je als Turkse school ook legitimiteit nodig. Dat was de reden waarom we hebben aangedrongen op deelname van belangrijke mensen van regionale overheid en het landelijk ministerie." Ocak denkt vooral aan de effecten voor het Nederlandse onderwijs. "We moeten zorgen dat alle sectoren voor alle leerlingen voldoende zichtbaar zijn. Niemand achterstellen, want als allochtonen geen gebruik maken van groenscholen is dat een soort achterstelling. Uiteindelijk kiezen ouders en leerlingen natuurlijk zelf, maar er mag dan geen angst zijn en geen vooroordelen."

"En als die leerlingen dan voor zo'n school kiezen, moet de school in staat zijn om de talenten van deze leerlingen in te zetten en uit te diepen. We moeten naar een situatie toe waarin het vanzelf spreekt dat ook Turks Nederlandse en andere allochtone jongeren voor de groensector kiezen." ■

'Je kunt het beste gewoon spontaan op mensen afstappen'

Het bezoek aan de veilinghal

Arjan Boes, student Wellantcollege MBO Aalsmeer, loopt stage (keurmeester) op de bloemenveiling Aalsmeer. Hij heeft de Turkije delegatie op de veiling ontvangen en samen met 3 medestudenten in een forum hun vragen beantwoord.

"Ik vond het hartstikke interessant en leuk om die mensen te ontvangen. Ik vind het ook heel goed dat zoiets gebeurt. We kunnen allemaal iets van elkaar leren. Ze hadden ook goede vragen vond ik. Je kon merken dat ze heel geïnteresseerd waren. Zelf ben ik nog nooit op studiereis geweest, maar in mei gaan we vanuit school met 15 studenten en 2 leraren naar Turkije toe. We gaan heel veel bedrijven bezoeken. Ik vind het vooral interessant om te zien hoe zij hun producten telen en verhandelen en natuurlijk ook erg spannend om die cultuur eens op te snuiven."

Nagenieten

Er is van alles van het tegenbezoek gedocumenteerd op de webpagina van Groen Onderwijs.nl, die speciaal hiervoor is ingericht:

<http://www.groen-onderwijs.nl/gastenuitturkije/index.htm>

Deze onderwijsinstellingen werkten mee aan het bezoek:
Wellantcollege,
Helicon Opleidingen,
Wageningen UR,
Stoas Hogeschool,
HAS Den Bosch,
Lentiz Onderwijsinstellingen,
AOC Oost, AOC Friesland
en AOC Terra.

